ЗОРЯ ГАЛИЦКА.

Львôвъ. Середа дня | Ч. 27. | 23 Марца / 4 Цвѣтна 1849.

Выходитъ два разы на тыждень въ Середꙋ и въ Сꙋботꙋ. Цѣна чвертьрочна для ôдбераючихъ въ Редакціи 1 рень. 15. кр. ср: б; для отрымꙋючихъ черезъ почты 1 рень. 35 кр. срб; цѣна пôврочна для ôдбераючихъ въ Редакціи 2 рень. 30. кр. ср; для отрымꙋючихъ черезъ почты 3 рн. 10 кр. ср. Инсераты, або донесенья приватни оумѣщаютъ ся по цѣнѣ за каждꙋ строчкꙋ въ передѣлцѣ по 3 кр. срб,

Тымчасовый (провізоричный) законъ громадскій.

Якъ въ 25. Числѣ „Зори" донеслисьмо, Его Величество, нашъ Цѣсаръ, выдали въ Голомꙋцꙋ дня 12. Марта с. р. новый законъ громадскій. Законъ той выробленый єсть черезъ міністерство и бꙋвъ Цѣсареви до потверджения предложеный, що Его Величество и оучинили. Той законъ лише тымчасовый, то єсть, на такъ довго силꙋ правнꙋ всѣхъ обовязꙋючꙋ мае, доки Сеймъ го не ôдмѣнитъ, а Цѣсаръ тіи ôдмѣны не потвердитъ. Причинꙋ, чомꙋ той законъ не на завше єстъ выданый, въ тôмъ оусмотрꙋвати треба, що до впроваджения якого закона на завше якъ въ каждôй державѣ конститꙋційнôй, такъ и оу насъ, согласія народа черезъ своихъ высланникôвъ на Сеймѣ потреба. А абы такъ довго не чекати, ажъ поки Сеймъ бꙋде скликаный, слꙋшне міністерство оучинило, що той новый законъ сочинило и его въ житье впровадити старае ся. То каждый розꙋмный житель краю похвалитъ, котрый спостереже, що оурядженє громадскє, якє доси такъ тяжко давало и дае ся всѣмъ громадамъ чꙋти, разъ оуже цѣлковитой змѣны вымагало. Давнѣйшій права, а тіи права не завше мали взглядъ на желанія народа и бꙋли выдаваны безъ запитания народа, чи ôнъ на такіи права пристае, давнѣйшіи тіи права позваляли на тое, абы громада дѣдичеви бꙋла пôдданою, а той яко домініꙋмъ або яко фервальтерія радивъ цѣлою громадою. Святый его обовязокъ бꙋвъ радити громадою для ей добра, бо лише на тое мꙋ бꙋла власть повѣрена. Чи тіи домінія и фервальтеріи такъ дꙋже ся вами для вашого добра, честни громады! опѣковали, то вы дꙋже добре знаете, ажъ за надто добре знаете.

Пôдданьство съ панщиною вже на вѣки пропало; теперь каждый житель громадскій яко рôвный стоитъ и мае стояти коло свого давного пана; оужебы самое небо на тое кричало, єслибы кто хотѣвъ давнꙋ власть, якꙋ домінія и фервальтеріи надъ громадою мали и ю такъ часто на шкодꙋ громады и ей жителѣвъ надꙋживали, при тыхъ панахъ и пôдпанкахъ надаль зôставити. Томꙋ то и міністерство, котре съ дꙋхомъ часꙋ и въ мысли конститꙋційнôй постꙋпае, въ своей мовѣ до Цѣсаря оузнае, що

давнѣйшій порядокъ громадскій въ жаденъ способъ надаль не можна оутримати.

Засады, зъ якихъ мінїстерство выходитъ въ томъ законѣ громадскомъ, сутъ слѣдующи:

Першою подвалиною державы сутъ громады и ихъ оураджене.

Законъ той черезъ мінїстерство сочиненый естъ щось цѣлкомъ нового, що ще въ передъ въ Монархіи австрійской не бувало; тому мінїстерство признаеся до того, що досвѣдчена ще въ томъ взглядѣ не было, абы можна было одъ разу той законъ для всѣхъ народовъ австрійской державы такъ добре пристосувати, щобы оуже жадной поправки не было потреба. Тіи поправки конечне покажутся, якъ той законъ буде заведеный; сподѣваеся однакожъ мінїстерство, що той законъ на всѣ стороны дастъ ся выгнути, що въ немъ доброго, лѣпше ся выдосконалити, а що въ немъ нездалого, на бокъ одсунути, а що ще ся окаже потребнымъ, къ себѣ прійняти. Ажъ тогды каже мінїстерство буде ся могло о вартости его судити, ажъ тогды будутъ могли соймы провінціальни всѣ поправки, яки за потребни оузнаютъ, на дорозѣ праводавства починити.

(Продовженье наступитъ.)

Ôдповѣдь

мінїстра справъ внутренныхъ на інтерпелляцію депутованого Дылевского зъ дня 1. Лютого 1849. помянуту въ нашой Зорѣ въ Ч. 13.:

Зачимъ въ поединьчи питаня, котри честный посланникъ зъ Львова, цѣлому мінїстерству предложивъ, войти буде можна, видится необходимою бути рѣчею выяснити наперѣдъ становище, зъ котрого при семъ выходити належитъ.

Господинъ інтерпеллантъ говоритъ о Галиціи вообще, коли розпоражденье, противъ котрого інтерпелляція естъ поставлена, ôдноситъ ся выразьно лишь до восточной переважно черезъ Русиновъ замешкалой части Галиціи.

Що до западной, ледве не совсѣмъ польской народности приналежной части Галиціи, то нѣ одно питане Господина інтерпелланта на ню застосовати не дастся.

На всеучилищу и во всѣхъ заведенахъ наукових мѣста Кракова оучатъ совсѣмъ лишь въ польскомъ языцѣ, съ изятіемъ дѣкотрыхъ предметовъ наукових, котри въ языцѣ латиньскомъ преподаются, такъ, же тымчасови оучителѣ, котрыхъ попереднѣйшій рядъ тамъ покликавъ, яко незнаючи языка польского ôдкликани зостали. Въ той способъ также и по инныхъ заведенахъ наукових западныхъ округовъ запроваджений естъ, за колько можна было, польскій языкъ, яко языкъ научный, такъ, що напримѣръ на гімназіумъ въ Тарновѣ выкладаются: религія, гісторія природы, географія, гісторія и стиль въ польскомъ языцѣ, мова латиньска въ 4 граматикальныхъ клясахъ перемѣнно по польски и по нѣмецки, и лишь математика выкладаеся тымчасомъ нѣмецкимъ языкомъ, понеже оучитель того предмета въ польскомъ языцѣ не естъ вправленымъ.

Такъ, если зъ одной стороны розважится, що не выпадае оучителей уже постановленыхъ, котри ся свого становища не учинили негодными, анѣ поводу до ихъ ôддаленя недали, лишь для того, же въ той хвилѣ не были въ станѣ, жаданямъ имъ поставленымъ задосыть оучинити и для того не приготовлени суть, заразъ безвзглядно хлѣба позбавити; и если зъ другой стороны очевидно естъ, же мінїстерство при обсаджаню и пересаджаню на тое оуважае, щобы оучителей незнаючихъ краевого языка зъ краю выдалити, и мѣсца ихъ той языкъ свѣдущими обсаджувати: то признати треба, що польска народовость въ тыхъ частехъ краю, въ котрыхъ она на числѣ переважно панующа естъ,

жадного повода не мае, на поступованье мінїстерства жалитися — Питаня, котри Г. депутованій зъ Львова ставитъ, могутъ про тое лише до поступованя мінїстерства въ той части Галиціи о̂дноситися, котру касаюче мінїстеріялне розпоряджинье изключително дотыкае.

Въ восточно̂й переважаючою бо̂льшостію о̂дъ Русино̂въ замешкало̂й части Галиціи употребляе мінїстерство тїи самїи засады, котріи го въ округахъ польскихъ до особлившого взгляду на наро̂дно̂сть польску поводували, такожь на наро̂дно̂сть руску, съ тою лише ро̂зницею, що запроваджинье руского языка при меншо̂мъ успѣху ихъ лїтературы лише поволе предниматися може. До часа, коли руска народно̂сть достаточне уже просвѣщенье осягне, мае остати такъ якъ було (*Status quo*), однакожъ мае теперь уже рускій языкъ яко предметъ науковый зъ обовязку по всѣхъ заведеняхъ наукавыхъ запроваджинымъ бути. —

Зъ того становища выходячи, о̂дповѣдае мінїстерство на поединчі̂ питаня Г. депутованого зо̂ Львова, якъ слѣдуетъ:

Питанье.

а) О̂дкиль мінїстерство знае, що рускій наро̂дъ въ Галиціи бо̂льше польскому якъ нѣмецкому языкови операется?

О̂дповѣдь.

О̂дтиль, о̂дкиль мінїстерство о чувствахъ и желаняхъ кождои иншои народности довѣдуется, т. е. зъ писемныхъ поданій, черезъ депутаціи и петиціи. Руска народно̂сть въ то̂й дорозѣ желаня свои о̂дъ тои хвилѣ объявляти не переставала, о̂дъ коли черезъ роспоряджинье зъ 29 Вере. 1848 р. въ правахъ и жаданяхъ своихъ дуже оскорбленою ся почула, и въ то̂мъ смыслѣ до мінїстерства со всѣхъ сторонъ дуже много зажалений и прошеній засилала.

Прычину изясняючу, про що Русины бо̂льше противъ тымчасовости польского, якъ нѣмецкого языка операют въ то̂мъ глядѣти треба: же Поляки навѣтъ самобытно̂сть руско̂й народности заперечаютъ, и право до самовластного розвиваня еи о̂дмавляютъ; Нѣмцѣ але руско̂й народности полну о̂ддаютъ справедливо̂сть.

Якъ истинно тое есть правдиве и якъ дуже тымъ розпоряджиньемъ мінїстерство восточно̂й части Галиціи о̂дповѣло, доводитъ промова, котру Ректоръ магнѣфікусъ Докторъ Тангль на челѣ Льво̂вского всеучилищного тѣла до нового Шефа краю Голуховского мавъ, въ котро̂й дословне каже:

„Всеучилище Льво̂вске совсѣмъ сталося инше т. е. р у с к е и лише въ то̂мъ смыслѣ руско-нѣмецке, же ажъ до цѣлковитого ученого просвѣщеня руского языка, нѣмецкій тымъ часомъ яко языкъ науковый затрымается.“

„Цѣлый край по симъ боцѣ Сяна восклицае въ радости съ вдячностію надъ мудрыми розпоряджинями Высокого Мінїстерства, понеже черезъ справедливи свои желаня исполнени видитъ.”

Питанье.

б) Єслибы противъ всеи надѣи такіи перекинчики знаходилися, то пытаю, чи рядъ о̂дъ короны давнѣйше уже польскому народови забезпечени права въ восточно̂й части замешкалыхъ наро̂довъ, яко важни заховуе?

О̂дповѣдь.

Власне тымъ способомъ мінїстерство права въ восточно̂й части замешкалыхъ наро̂довъ застерегае, же переважну бо̂льшо̂сть рускои народности, котра тую восточну часть замешкуе, о̂дъ дальшого употребленя такого розпоряджиня уво̂льнило, котре права тои бо̂льшости прямо ускорбляе. А же прито̂мъ мінїстерство совсѣмъ немыслитъ справедливи желаня въ меньшости тамже знаходящихся жителѣвъ польскои и нѣмецкои народности ускорбляти, вырекло выразно въ поманутомъ черезъ Г. інтерпелланта розпоряджиню.

Питанье.

г) Чи мінїстерство при то̂мъ остати замышляе, щобы на гімназіумъ и по всѣхъ заведе-

нїахъ наȣковыхъ Львôвскихъ и инныхъ восточной Галицїи, где вся оучащаяся молодêжъ по польски говоритъ, наȣка нѣмецкимъ языкомъ съ цѣлковитымъ выключеньемъ польского выкладалася?

Ôдповѣдь.

Яко ôдповѣдь нехай справленье въ двохъ точкахъ слȣжитъ:

1) Що вся оучащаяся молодêжъ въ восточныхъ частехъ Галицїи по польски говоритъ, есть неправда и ôдражаеся тымъ, що касательно Львова тымъ дѣломъ, же въ першыхъ мѣсяцахъ коли доминїканьске гїмназїȣмъ на польскȣ стопȣ поставлене бȣло, до 50 оученикôвъ гїмназїȣмъ опȣстили, и до академїческого гїмназїȣмъ перейшли, понеже польскихъ выкладôвъ зрозȣмѣти не могли: и же навêтъ зъ оставшихъ меже 317 оучениками 124 по части рȣской по части нѣмецкой народности приналежатъ.

2) Же мїнїстерство въ восточной Галицїи польскїй языкъ въ наȣцѣ не хоче совсêмъ выключати, доводитъ само черезъ Г. їнтерпелланта помянȣте розпоряджене.

Питанье.

д) Що розȣмѣе мїнїстерство пôдъ рôвноȣправненїемъ народностей?

Ôдповѣдь.

Мїнїстерство розȣмѣе пôдъ рôвноȣправненїемъ народностей, „щобы одной народности тое, що ей ся принадлежитъ, въ тôй самой мѣрѣ оудѣлялося, якъ дрȣгôй;“ а такъ въ отношенїю до Галицїи, щобъ рȣскôй народности въ тыхъ окрȣгахъ, котри ôдъ ней замешкани сȣть, „тое самое и въ ровнôй мѣрѣ дати, що польскôй народности, въ части ей принадлежнôй даеся.“

Питанье.

е) Чи меншôсть одной зъ дрȣгою сȣмнѣшно мешкаючой народности жадныхъ въ тôмъ взглядѣ немае правъ, и на що ей придается рôвноȣправненье?

Ôдповѣдь.

Меншôсть одной съ дрȣгою сȣмнѣшно мешкаючой народности немае права жадати, щобы бôльшôсть ей желанїямъ въ ладъ йшла: и про тое мȣсѣлося розпоряджене мїнїстерїальне съ 29 Верес. 1848. назадъ взяти, понеже тое бôльшости рȣской народности языкъ въ меньшости знаходячойся польской въ наȣкахъ, и оурядахъ натрȣчало. Але меншôсть одной съ дрȣгою сȣмѣшно мешкаючой народности мае право жадати, щобы ей наȣка въ своимъ языкȣ безъ оукорочення правъ бôльшости, приступною оучинена бȣла; и про тое то, силою мїнїстерїального черезъ їнтерпелланта приточеного розпоряджена, польскїй языкъ по заведенїяхъ наȣковыхъ восточной Галицїи яко вôльный предметъ оставъ назначеный, и на всеȣчилищȣ выклады приватныхъ оучителей такъ въ польскôмъ якъ въ рȣскôмъ языцѣ позволени остали.

На 4тое питанье, котрого мысль, не совсѣмъ ми ясна, позволяю си ôдповѣсти, же намѣренїемъ рядȣ есть, о тое старатися, щобы не лише въ западнôй, але и въ восточнôй части краю, такъ въ мовѣ-дѣланїи въ оурядахъ яко и въ школахъ, не лише бôльшôсть, але и меншôсть застȣплена бȣла, если ся въ значнôмъ числѣ знаходитъ, которой то рѣчи, що до школъ черезъ запровадитися маючїй совѣтъ шкôльный особливо дорога вторȣеся. —

Оумѣщаемъ тȣтъ слѣдȣющое циркȣлярне письмо до всѣхъ Домїнїй въ окрȣзѣ Львôвскôмъ, котре здаеся и по всѣхъ иншихъ циркȣлахъ мало бȣти обвѣщене:

Бȣли донесена, що дѣдичѣ своимъ давнымъ пôдданымъ оуживана бȣвшихъ слȣжебництвъ або совсѣмъ заперечаютъ, або тôлько за заплатȣ призволяютъ. Ще доси нѣяке право не вышло, котрebы слȣжебництва заразъ знести и застановити наказȣвало. Навѣть патентъ зъ 7. Вересня 1848, котрый знесенье права врȣбȣ и пасовиска и слȣжебництвъ меже дѣдичами и

ихъ бувшими поддаными наказуе: лучитъ тое знесенье до того условія, що впередъ черезъ оддѣльну Комисію зъ членовъ сойму сложену начеркъ закона о способѣ знесена и управлена тыхъ правъ здѣланый бути и яко законне правило установленый бути мае. Понеже але тіи условія не суть усовершни, то такожъ и застановленье служебництвъ мѣсца мати не може. Черезъ высше речени произшествія наступилибы только забурена публичного спокою, котрый навѣть въ интересѣ самыхъ дѣдичовъ утрыманый бути повиненъ.

Про тое относительно до высокого краево-президіального повелѣнія зъ дня 27. Лютого т. р. наказуеся П. П. Дѣдичамъ усердно, ажебы на панькомъ имѣню къ пользѣ бувшихъ подданыхъ тяжащіи и неоспорыміи служебництва, особливе право пасовиска и рубу на опалъ, позаякъ зъ причины знесеной панщины одъ дѣдичовъ застановлени були, ажъ до выдана общого закона, котрый тіи помѣры управитъ, безъ сuперески тамъ призвалями, де тое право подданыхъ непохибне естъ, и тіи въ пользованю тымъ правомъ существуютъ.

При запалыхъ спорахъ мае окружное розсмотренье подля уставъ подданьчихъ наступити.

Тое окружное письмо мактъ Домініи дѣдичамъ въ одписъ до вѣдомости удѣлити.

Львовъ д. 4. Марта 1849.

СПРАВЫ КРАЕВИ.

Листъ зъ Остригомья (Прешбурку) зъ 23. доноситъ, що наши войска крѣпость Комарно по великой канонадѣ приступомъ взяли. (Ще ся непотверджае.)

Зъ Вѣдни 27. Мар. Новый начальникъ флоты ракуской контреадміралъ Дальтрупъ (Датчанинъ) одъѣхавъ до Полѣ, одбути смотръ ц. к. ескадры, и обойняти свой урядъ.

Прессе зъ 27. Мар. доноситъ, що князь Виндиш-Грецъ, естъ покликаный до Голомуца и туда вже одъѣхавъ. Тое надае ваги ходащой вѣсти, що буде именованый за найвысшого охмистра Е. М. Цѣсаря; а Банъ Елачичь мае ему въ начальствѣ въУграхъ наслѣдовати.

Одъ Комарна пишутъ зъ 24. Марта такъ: Доси стоимо передъ Комарномъ, поглядаемъ на крѣпость, котра ще нѣколи добута не була. Одъ 21. с. м. пускаемо бомбы, ракеты и кулѣ 12. до 18. фунтови, и усилуемся чимъ скорійше рѣшительный конецъ приспорити. Въ крѣпости самой, якъ переходцѣ доносятъ, панує ужасне довольство: хто лише видится бути подозрѣлымъ, буде застрѣленымъ. Недавно чулисьмо въ самой крѣпости стрѣлянье, и бѣла хоругвовъ була заткана, але гнетъ посля стрѣляна показалася опять триварвна. Хлѣба немаютъ про недостатокъ млиновъ; одежа нужденна, а на тыхъ, що переходятъ, подивитись ажъ серце болитъ. Духъ войска ракуского при всякихъ невыгодахъ и нуждахъ при злой добѣ естъ добрый; нѣхто собѣ и выставити неможе, илько наше войско подъ голымъ небомъ выстоится, а предцѣ естъ веселе и спѣвае пѣснѣ.

О занятю Сибина черезъ Бема доноситъ Льойдъ зъ 27. Мар., що посля того, якъ П. З. М. Пухнеръ Медіасъ занявъ, сталася дорога до Сибина для Бема вольна, куда онъ и пустився, утѣкаючи передъ доганяючимъ Пухнеромъ. Довѣдавшися о томъ полковникъ Скаратинъ начальствующій залогою росс. въ Сибинѣ, складаючоюся зъ 3000. мужа и 12. пушокъ, загадавъ встрымувати непріятеля маючого 12.000. мужа и 26. пушокъ ажъ поки Пухнеръ зъ позаду го недопаде. Войска росс. здѣлали чуда хоробрости, але Пухнеръ непрійшовъ, и залога середъ огня непріятелемъ зажженого мѣста, уступила въ порядку найлѣпшимъ со стратою 2. достойниковъ а 91. войновъ, а раненыхъ 4. достойниковъ и 101. воиновъ. (Подля донесеній зъ Черновецъ пало 600. Россіановъ. Мадяры зра-

бȣвавши мѣсто спȣстошили его огнемъ и мечемъ и позабивали, хто не оутѣкъ. Бемъ оударивъ тричи на росс. сборъ былѧ проемика Черленыхъ Вежъ, але бȣвъ все пропȣжденый. Днесь ставитъ городьбы въ Сибинѣ. Полковникъ Скаратинъ полȣчивъ посилки зъ Волощины.

Мїлѧно 14. Мар. Голосъ „до орȣжа" принѧла армїѧ наша въ Италїи радостно. Бриґада Вакрїѧни постȣпила до Льоди, а на ей мѣсце зъ Вероны прїйшла залога зъ Падȣы. Три бриґады вже рȣшили зъ Мїлѧна. Въ Мїлѧнѣ лишилисѧ 5000. мȣжа и 160. пȣшокъ въ крѣпости. П. М. Радецкїй позволивъ на кождый до̂мъ по одно̂й шаблѣ длѧ охороны имѣнїѧ противъ занадництвȣ, и повелѣвъ выдѣлови мѣйскомȣ ȣдержованье спокою въ мѣстѣ. Цѣсарскїй комїссарь Италїи Графъ Монтекȣкȣли перенѣсъ правительнȣ канцелѧрїю до Кремы зъ причины особливого станȣ облогы, ѧкїй въ Мїлѧнѣ настȣпивъ.

Зъ д. 19. на 20. перейшли границю Тичино.

Мїлѧно 19. М. Ще передъ перестȣпленьемъ границѣ запала былѧ Пїѧченцы мала битва передныхъ корпȣсо̂въ, де нащи цѣлый полкъ непрїѧтельскїй 800. до 900. мȣжа заловили.

Дневникъ Альба доноситъ, що д. 7. т. м. розправлѧлосѧ въ соймѣ Бенатско̂мъ, щобъ длѧ наглой потребы краю выбрано Диктатора, и о̂ддано согласно тȣю властъ (однакожъ о̂дповѣдательнȣ) Даниловы Манїнъ зъ названьемъ предсѣдателѧ.

Вѣдень 25. Мар. Властне розходитсѧ вѣсть, що нащи крѣпость Мальґерȣ въ Бенаткахъ добȣли.

Прїйшла вѣсть телеґраф. до мїнїстра во̂йны, що Радецкїй пересаджȣючи черезъ границю Тичино 21. т. м. застакъ непрїѧтелѧ былѧ Мортары по̂дъ начальствомъ воеводы Генȣы въ 20. до 25.000. м. — побивъ го въ 3. годинахъ и взѧвъ Мортарȣ приступомъ Полковникъ Бенедекъ мае найперкшȣ заслȣгȣ въ то̂мъ военно̂мъ чинѣ. 2300. плѣнникôвъ, меже ними 6. штабовыхъ, а 50. высшихъ офїциро̂въ, 5. пȣшокъ, 10. возо̂въ и тьма орȣжьѧ досталисѧ нашимъ въ добычȣ.

Справозданье П. М. Радецкого зъ 21. Марцѧ доноситъ о новой кервавой бытвѣ по̂дъ Новарою, котра въ своихъ слѣдствїѧхъ дȣже важна естъ. Войска наши витѧзни, стративши 2. до 3000. мȣжа и бо̂льше 100. официро̂въ высшихъ и низшихъ забитыхъ и раненыхъ, прогнали непрїѧтелѧ. Гнѣтъ по̂слѧ битвы поѧвивсѧ пїемонтскїй енералъ Касато, и освѣдчивсѧ за токмителѧ до завѣшенѧ зброи. Со стороны нашои жадаесѧ ѧко оусловїе токмы, военне обсадженье земли меже Тичиномъ и Сезїовъ и мѣста Алессандрїи совсѣмъ черезъ во̂йска цѣсарски, крѣпости тогожъ имени со вспо̂льною залогою, и оустȣпленье сардиньской флоты зъ Синого Морѧ, и приступленьѧ до токмы о сȣпоко̂й. — Той самый енералъ пїемонтскїй освѣдчивъ, що Кароль Альбертъ оустȣпивъ зъ королевского престола во пользȣ свого сына Воеводы Сабаўского. — Сардинчики мали принѧти тїи оусловїѧ, и хотѧтъ жадани 50. мїл. коштôвъ военныхъ заплатити. Войска наши постȣпаютъ дальше въ обсадженю области. —

Всѧчина.

Нова Гаґо̂лка.

Спѣвати ю можна ѧкъ: „Миръ вамъ братѧ".

Ой ты сива зазȣленько!
Закȣйже намъ такъ миленько,
Ѧкъ есь тогды заковала,
Ѧкъ паньщина дѧковала.

Теперь намъ гаго̂лка мила,
Бо сѧ паньщина вступила,
Паньщина сѧ гетъ вступила;
Тотожь намъ гаго̂лка мила.

Станьте рȣски дѣти въ коло,
Заспѣвайте си весело,
Богȣ честь и хвалȣ дайте,
Смȣтни пѣсни занехайте.
Теперь намъ гагôлка мила и т. д.

Велика то Божа сила,
Насъ зъ неволѣ вызволила
Бо мы теперь вôльни люди,
Найже Богȣ слава бȣде.
Теперь намъ гагôлка мила и т. д.

Гôркожъ то мы бѣдȣвали,
На паньщинѣ карȣ брали;
Цѣлый тыждень насъ гонили,
Кто не вышшовъ того били.
Теперь намъ гагôлка мила и т. д.

Вже не маемъ теперь пана,
Вже не чȣти атамана,
Пôйшли тїи вже всѣ въ кȣтъ,
Що носили на насъ прȣтъ.
Теперь намъ гагôлка мила и т. д.

Ще намъ теперь на завадѣ,
Пïатыка тай корчмы;
Тажки платимъ за ныхъ раты,
Тï ведȣтъ насъ до бѣды;
Теперь намъ гагôлка мила,
Бо вже паньщина ȣстȣпила;
Щевъ намъ вôльше бȣла мила,
Ковъ ся горѣвка встȣпила.

Та проклята зъ бȣльбы юшка!
Зъ неи то намъ вся бѣда,
Не ма хлѣба, нѣ кожȣшка,
За ню всьо йде до жида.
Теперь намъ гагôлка мила и т. д.

Мы си теперь вôльни люди!
Най же намъ вже гараздъ бȣде
Корчмы завше оуникаймо.
И горѣвкȣ занехаймо.
Теперь намъ гагôлка мила и т. д.

Такъ недѣленьки кождои,
Разомъ рȣки си подаймо,
Той гагôлки новои,
Всѣмъ весело заспѣваймо.
Теперь намъ гагôлка мила и т. д.

(Докôнченье зъ Числа 25.)

А въ долинѣ на калинѣ соловей спѣвае:
Кто не ходитъ до корчмоньки, той бѣды не знае.
Ой вы хлопцѣ молоденьки, не йдѣтъ до корчмыски,
Тамъ ся на васъ зачаили вражой мамы дочки.
Я нѣколи не бȣла въ корчмѣ, красно си спѣваю
Я си спѣвомъ звабивъ милȣ, зъ котровъ гнѣздо маю.
Прïйдѣтъ къ менѣ гарнï хлопцѣ, навчȣ васъ спѣвати,
Якъ маете чорнï очи до себе зваблати. —
Молодицѣ, на празникȣ такъ си говорили,
Щобь ся наши арендарѣ дȣже пожȣрнли.
Зжȣрили ся, помарнѣли, якъ смерть почорнѣли,
Бо не бȣдȣтъ топстыхъ гȣсокъ нашихъ дармо ѣли.
На тото ся цѣла наша громада завзяла,
Що бы жадна молодиця горѣвки не пила.
Щобь не пили жваби хлопцѣ, рȣмяни дѣвчата,
На празникȣ, на весѣлю, хоть къ рôдного брата
А пôдъ вечерь на весѣлю, свахи си спѣвали:
Щобь ся нашимъ арендарямъ жȣпаны пôдрали.
Жȣпаны имъ ся подерли, голи видко платы,
Не зôдрȣтъ зъ насъ вже сорочки, щобь себе оубрати,
Безъ горѣвки ми потрафимъ красно си спѣвати.
Абы Богъ насъ благословивъ тай Божая маты
Арендаръ най зъ невъ зчезае въ болото и трѣста,
Мы ю вôльше не припȣстимъ на наше обôйстя,
На тое ся ôдозвали сваты тай старосты,
И мы собѣ заспѣваемъ хоть при тверезости:
Абы Богъ насъ благословивъ, тай чемнïи люди,
Щобсьмо бȣли веселеньки, тай завше, тай всюды.

Господарство сельске.

Пересторога.

Понеже и сего року не знати, чы гнилизна бараболю не нападе, черезъ що оубитокъ великій въ господарствѣ будемъ мати, для того радимо, бы ся честни Господарѣ о тое старали, абы много раныхъ бульбеѣвъ садили, котри тогды, якъ згнилизна приходитъ, т. е по св. Петрѣ, вже дозрѣваютъ *).

Ранѝ бульби належитъ вже теперь въ тепло взяти, бы ся добре поколчили, а потомъ, якъ ино буде теплѣйша погода, треба ю найлѣпше на торочнимъ гною и на дуже пухкой сухой землѣ мѣлко садити.

Чемня и честна Газдиня.

(Продолженье.)

Наша Марта спѣваючи си тую спѣваночку, хотѣла выспѣвати, що хоть ей мужъ своемъ цѣлымъ обширненькимъ завсѣдѣ полемъ, хоть не одну чужую наймае и обрабляе нивку, жито и пшеничку продае, гроши до грошика складае: то и она дармо не жіе на то̂мъ Божо̂мъ свѣтѣ, и она не ѣсть дармо хлѣба! Она не спускае ся со всѣмъ на головоньку свого мужа, на котрую и такъ не мало тагаро̂въ звалилося, якъ: дачки и драчки, шевцѣ, ковалѣ, ткачѣ и инши, що ажь тяжко спаматати. Она оумѣе, зъ найменьшои рѣчи въ господарствѣ пожиткувати, зъ петрушечки, зъ цибульки грошикъ си сложити, абы не одну дробнѣйшую въ домъ потребу заспокоити; чи то дасть Богъ дочекати сватонька, чи дасть гостя до хаты, чи то десь щось дитиньцѣ купити: хусточку, шапочку, запасочку, а часомъ и шнурокъ кораликовъ, най бы то ся не все о мужа приперало голононьку, дежъ бы то го о все клопотати? чижъ о̂нъ и такъ мало зъ себе мае? Она хотѣла выспѣвати, що зъ своимъ невеличкимъ городцемъ противъ широкимъ нивамъ своего мужа не повстидае ся, що его повна пшенички стодола не годна тое доказати, що ей тѣсненька але добре непорожна коморка. А ще що? въ цѣло̂мъ селѣ оу нѣкого то̂лько и такои якъ оу неи неродило ся цибулѣ, то може хотѣла трошки и повеличатися.

(Продолженье наступитъ.)

*) Якъ згнилизнѣ запобѣгати, въ особно̂мъ артикулѣ скажеся.

Зъ 1вимъ Цвѣтня починаеся нове четвертьроче для повременного письма „Славяньскіи средоточніи Листы" (*Slavische Centralblätter*) выдаваного въ Празѣ Дръ И. П. Іорданомъ, — заступающого по̂дъ знаменемъ „Ро̂вне право каждому Славянови" жизненіи интересы вытязно въ Австріи выступившого источника славяньского.

Величное становище, на котро̂мъ тое письмо со знаменитою и другими неоспоримою хвалою сіяло, буде и въ послѣдъ силами оумѣстненными, якими Редакція того письма владѣе, и ревнительнымъ духомъ, якій ею оживляе, — въ пользу взаимности, союзного дѣланія и спо̂льнои свободы Славянъ ракускихъ желаемо оуправляне. Редакція свого обѣщае касательно справъ народа галицко-руского, состояніе его передъ лицемъ свѣта выяснити и природни права того черезъ нѣго̂дну лукавно̂сть и обладу полнои братнои любвы позбавленого народа заступати.

Письмо тое выходитъ щоденне, а предплата котру въ неоплаченыхъ листахъ по̂дъ надписомъ „*Prenumerationsgeld*" почтою досылаеся, выноситъ на ц. к. почтовыхъ оурядахъ 2 Зр. на четверть, а 4 Зр. на по̂врокъ. —

Выдаватель и заручающій Редакторъ А. ПАВЕНЦКІЙ. Тпомъ Інститута Ставропигіяньского.